Druga Księga Mojżeszowa – Exodus

Księga Wyjścia: od Ramzesa do Synaju

Podział dnia

60 minut	Wprowadzenie	
60 minut	1. Rozdziały 1 – 4	Wybranie wybawiciela (Mojżesz)
	2. Rozdziały 5 – 11	Faraon i 10 plag
45 minut	3. Rozdziały 12 – 15	Pascha i wyjście
50 minut praca w grupach		Morze Czerwone i jego duchowe znaczenie
60 minut	4. Rozdziały 15 – 18	Początek wędrówki przez pustynię, pierwsze 3 miesiące
60 minut	5. Rozdziały 15–24;32–34	Izrael pod Synajem, nadanie Prawa, przymierze
45 minut	6. Rozdziały 25–31;35–40	Przybytek Boży i Jego kapłani

Przegląd historii zbawienia w ST

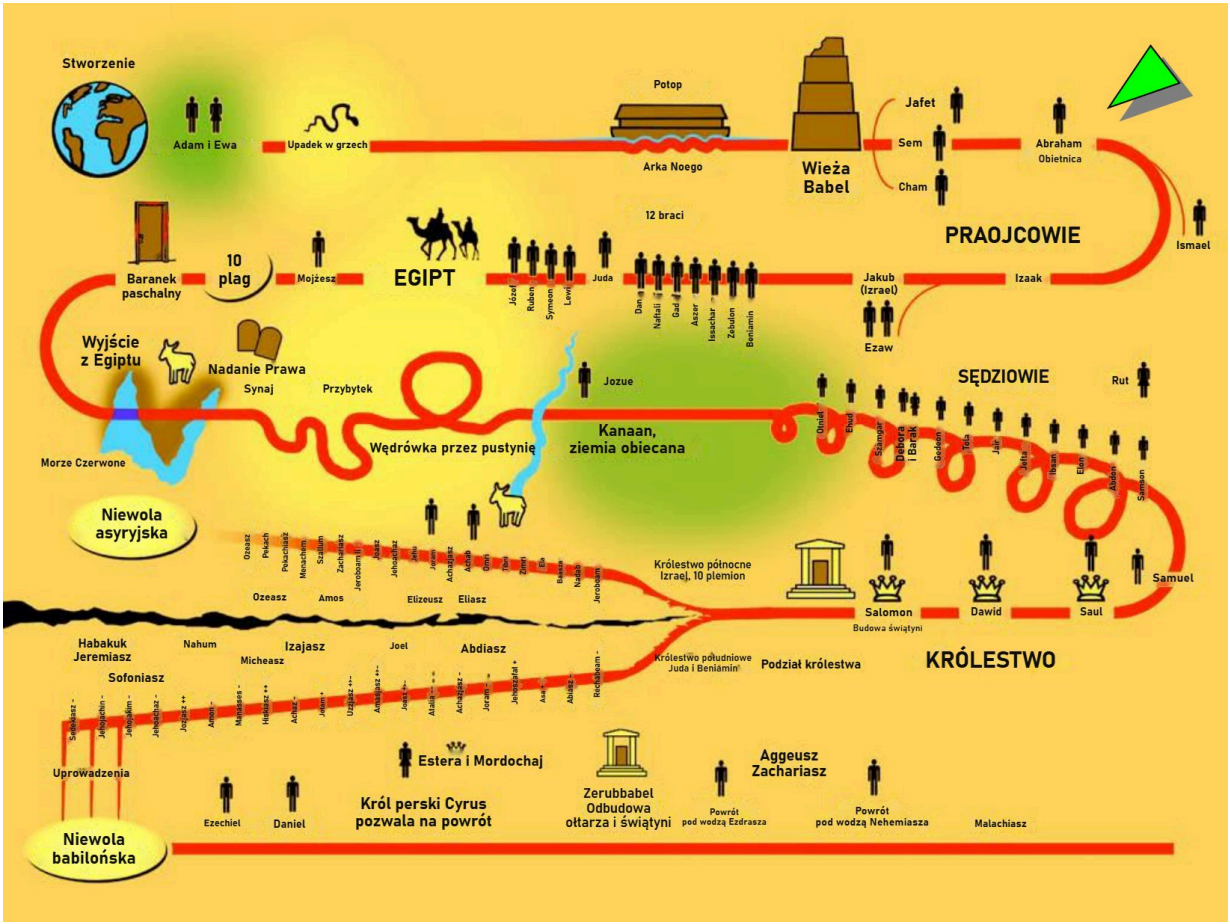

(Schemat: droga historii zbawienia w Starym Testamencie od stworzenia, Adama i Ewy i upadku w grzech przez potop, budowę wieży Babel, praojców, Egipt, wyjście, Synaj i wędrówkę przez pustynię, sędziów i królestwo aż do niewoli asyryjskiej i babilońskiej i powrotu pod wodzą Ezdrasza i Nehemiasza.)

Autor

Mojżesz wiele razy otrzymał bezpośredni nakaz spisania

Mojżesz jest wymieniony jako ten, który pisał. Mojżesz słyszy słowo Pana: ok. 63 razy w Księdze Wyjścia występuje tzw. formuła prorocka „rzekł Pan”. Mojżesz jest jedynym słuchaczem, a więc musi być też tym, który to spisał.

Wyrażenie „Prawo Mojżeszowe” nie rozróżnia poszczególnych ksiąg, lecz oznacza cały Pięcioksiąg. Tak jest nazywane w wielu innych miejscach ST, co jednoznacznie potwierdza Mojżesza jako autora całości. NT i sam Jezus także potwierdzają Mojżesza jako autora całego Pięcioksięgu.

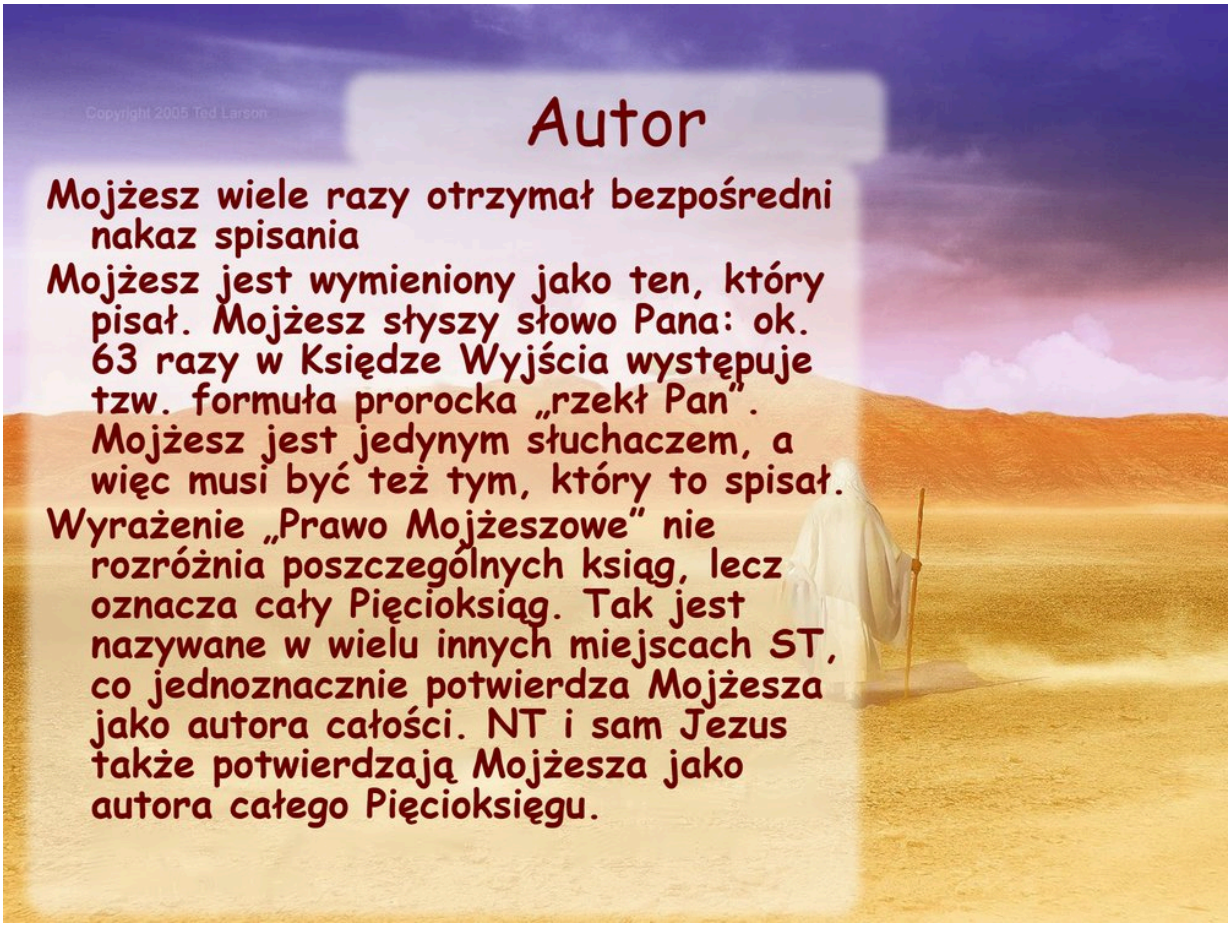

Mojżesz – Chrystus

Mojżesz był prorokiem, Chrystus też nim jest. Dz 3,22 – 5 Mojż 18,15+18+19

Izrael został ochrzczony w Mojżesza, my w Chrystusa. 1 Kor 10,2

Mojżesz został odrzucony przez swój lud, Chrystus doznał tego samego (np. Dz 7,20 i nn.)

Pieśń Mojżesza (2 Mojż 15/5 Mojż 32) i pieśń Baranka. Obj 15,3

Typologia (znaczenie obrazowe)

Duchowy sens Pisma

1 List do Koryntian 10,11

A to wszystko [*zwłaszcza wyjście*] przydarzyło się tamtym jako ***wzory*** [gr. typos] i zostało spisane ku napomnieniu nam, do których doszedł kres wieków.

List do Rzymian 15,4

Albowiem wszystko, co przedtem napisano, napisano dla naszego pouczenia, abyśmy przez cierpliwość i przez pociechę z Pism mieli nadzieję.

Ewangelia Łukasza 24,27 + 32

I zaczynając od Mojżesza i od wszystkich proroków, wykładał im ON ze wszystkich Pism to, co dotyczyło JEGO.

I mówili do siebie: Czyż serce nasze nie pałało w nas, gdy mówił do nas w drodze, gdy otwierał nam Pisma?

Chrystus jest kluczem typologii!

ST jest książką z obrazkami do NT!

W ST ukryty jest NT, w NT objawiony jest ST!

Typologiczne znaczenie Egiptu i faraona

Faraon, czczony w Egipcie jako bóg, jest obrazem szatana:

... w których **bóg tego świata** zaślepił umysły niewierzących, ... 2 List do Koryntian 4,4

Egipt jest typem bezbożnego świata pod tyranią szatana:

... który wydał samego siebie za nasze grzechy, aby nas wyrwać z **obecnego złego świata**, ... List do Galacjan 1,4

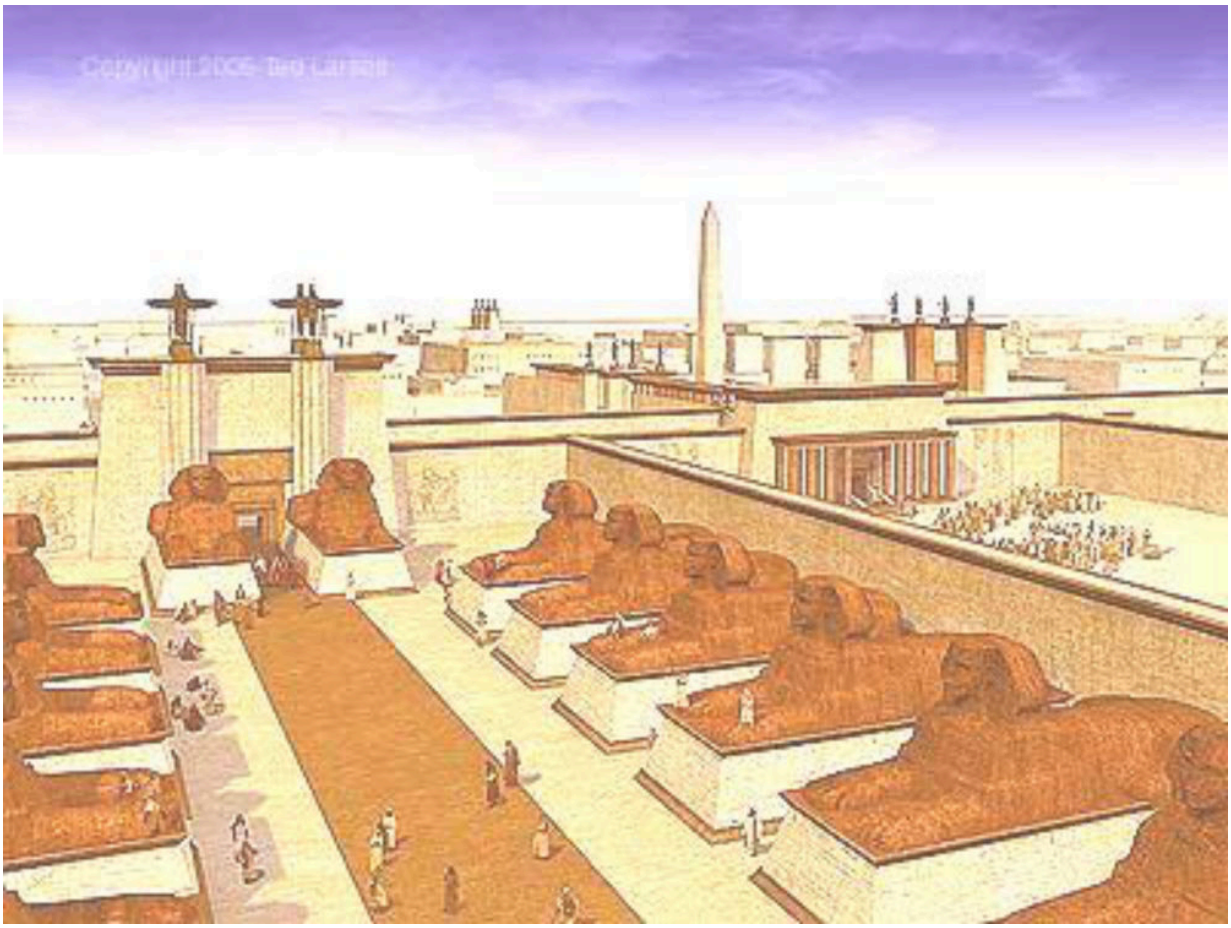

Historia i datowanie

Interpretacja wszystkich dat oraz ocena wszystkich danych i faktów historycznych całego regionu doprowadziły do 2, może też 3 głównych kierunków. Jeden kierunek opowiada się za bardzo wczesnym wyjściem około roku 1606 przed Chr., inny za rokiem 1445 przed Chr., a jeszcze inny za późnym wyjściem, mianowicie w roku 1200 przed Chr.

Godna wspomnienia jest w tym miejscu praca Rogera Liebiego „Zur Chronologie des AT” (w języku niemieckim), maj 2006, która podaje dobre dowody na rok 1606 przed Chr.

Do ostatecznego datowania potrzeba prawdopodobnie jeszcze dalszych badań. Możemy jednak przyjąć, że wyjście miało miejsce w jednym z wyżej wymienionych lat, w każdym razie około połowy II tysiąclecia przed Chrystusem.

Szczególne tematy Księgi Wyjścia

Przymierze i Prawo

…. dla Skrzyni, w której jest przymierze Pana, które zawarł z naszymi ojcami, gdy wyprowadził ich z ziemi egipskiej.

1 Król 8,21

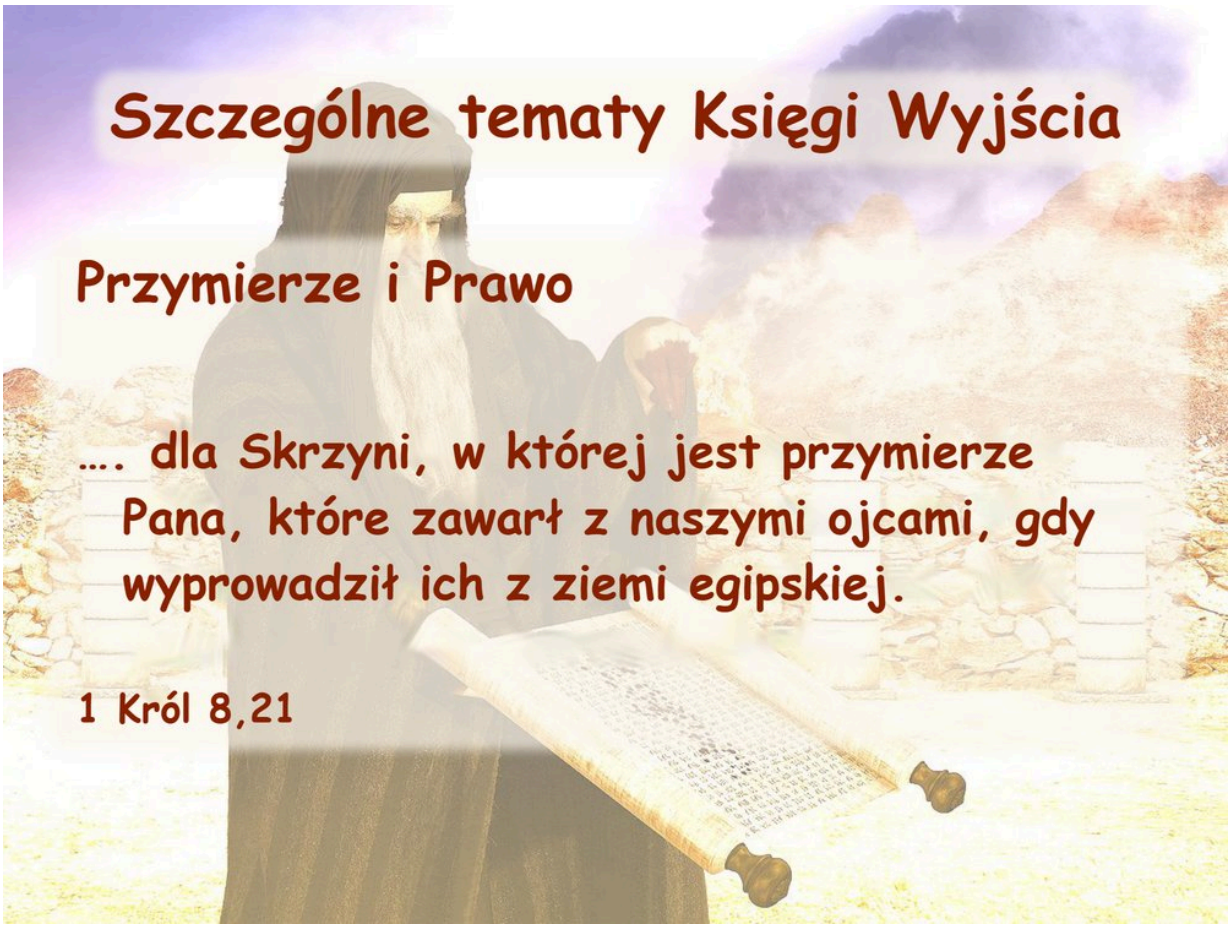

Objawienie Boga

Teofania

Bóg objawia się Mojżeszowi imieniem „JAHWE”.

Bóg objawia się w Aniele Pańskim.

Bóg ukazuje się w ogniu, w obłoku, który czyni widoczną Jego wszechobecność. Nocą, w ciemności, ten obłok jest z ognia.

Mojżesz ogląda chwałę Boga od tyłu.

Przybytek

(Obraz: Mojżesz patrzy na Przybytek pośrodku obozu.)

Cuda

Całą podróż ludu przez pustynię, tłumu około 2,5 miliona ludzi, od początku do końca da się wyjaśnić tylko nadprzyrodzenie.

„Wszystkie cuda, wielkie czy małe, są dla ludzi niemożliwe i są przerwaniem regularnych praw natury, które stanowią podstawę nauki. Dlatego są cudami, a Bóg dał je ludziom, aby dowieść, że w niebie jest Bóg, potężniejszy, niż ktokolwiek mógłby sobie wymarzyć." R. Laird Harris

Przegląd Księgi Wyjścia

Część 1: rozdziały 1 – 18

Wyzwolenie z Egiptu

Ukaranie ciemiężców

Wyzwolenie uciśnionych

Czym Bóg jest i co czyni dla swojego ludu

Czas bez Prawa

Część 2: rozdziały 19 – 40

Przyprowadzeni do Boga

Relacja Boga z Jego ludem

Pod Synajem

Czym lud jest dla Boga

Po nadaniu Prawa

Budowa Księgi Wyjścia

Rozdz. 1-12: Niewola ludu Izraela w Egipcie

- Przygotowanie do wyzwolenia (rozdz. 1-4)
- Próby wyzwolenia (rozdz. 5-12)

Rozdz. 13-18: Boże wyzwolenie ludu Izraela z Egiptu i Jego obecność na pustyni

- Boże wyprowadzenie ludu Izraela z Egiptu (rozdz. 13-15)
- Boże prowadzenie i troska na pustyni (rozdz. 16-18)

Rozdz. 19-40: Boże nadanie Prawa pod Synajem

- Zawarcie przymierza (rozdz. 19-24)
- Postanowienia przymierza dotyczące Przybytku i kapłaństwa (rozdz. 25-31)
- Lud przymierza w buncie (rozdz. 32)
- Odnowienie przymierza (rozdz. 33-34)
- Budowa Przybytku i poświęcenie (rozdz. 35-40)

Podział i układ

Pod kątem odkupienia można rozpoznać 3 części:

Historia wybawiciela (Mojżesz)	Rozdziały 1 i 2
Historia wybawienia	Rozdziały 3 do 14
Historia wybawionych	Rozdziały 15 do 40

Podział i układ

Godny wspomnienia jest też następujący podział:

1. Historia	Rozdziały 1 do 19
2. Prawo	Rozdziały 20 do 24
3. Oddawanie czci	Rozdziały 25 do 40

W kontekście Pięcioksięgu, 5 Ksiąg Mojżeszowych, Księga Wyjścia zajmuje następujące miejsce:

1 Mojżeszowa	- Na początku	Grzech
2 Mojżeszowa	- Oto imiona	Odkupienie
3 Mojżeszowa	- I zawołał	Świętość

4 Mojżeszowa	- Na pustyni	Pielgrzymowanie
5 Mojżeszowa	- Oto słowa	Nagroda

Wybranie wybawiciela

Rozdziały 1–4

Synowie Izraela, nosiciele obietnicy (Jakuba, księcia Bożego), w Egipcie

Mojżesz, wyzwoliciel: 40 lat w Egipcie, 40 lat w Midianie, 40 lat podróży przez pustynię

JHWH planuje ratunek swojego ludu przez swojego sługę Mojżesza

3+3+3+1 plag

Rozdziały 5–11

Znaki i cuda (dla Izraela i Egiptu)

Mocna ręka Boga, **palec Boży**

Wielkie sądy (**pośrednie i bezpośrednie**)

Bogowie Egiptu, a na czele faraon, zostają pobici,

bo BÓG jest większy.

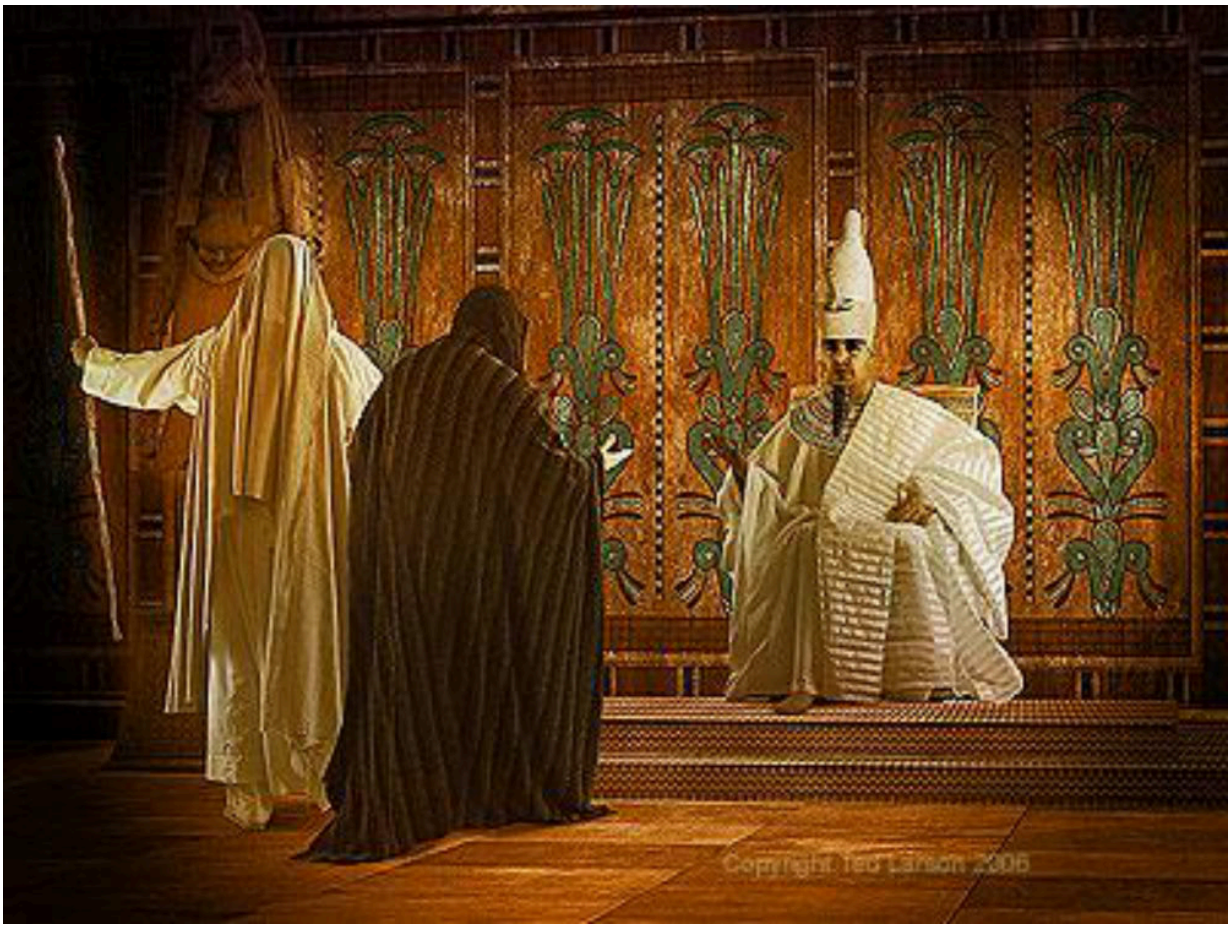

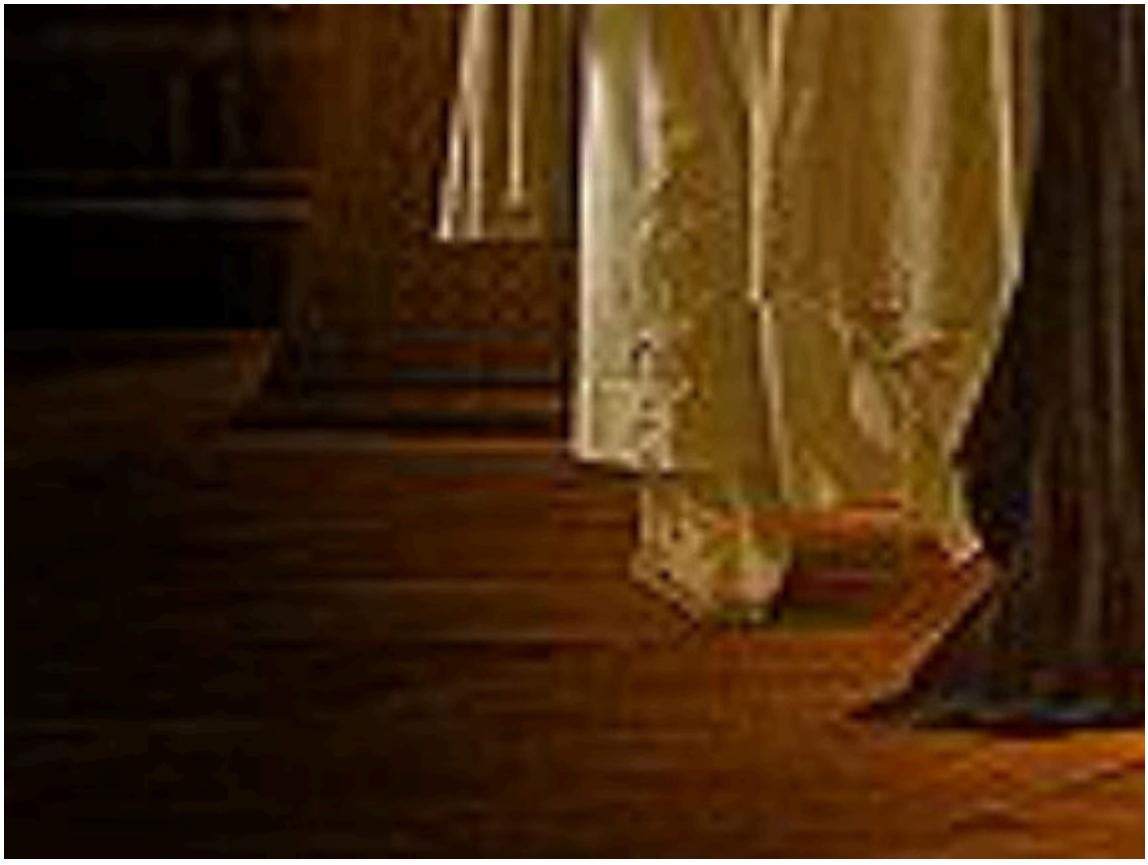

3+3+3+1 plag

Rozdziały 5–11

Prorocze znaczenia

Mojżesz zostaje odrzucony jak Chrystus, idzie do Midianu i żeni się – tak jak Chrystus z Kościołem z pogan –, potem wraca, aby przyznać się do swojego dawnego ludu, który zostaje uratowany przez wielkie sądy i ucisk.

Wszystkie plagi pojawiają się ponownie w Objawieniu (16,9). Pierwsze 3 przeżywamy jeszcze razem z innymi, dopóki nie zostanie dokonane rozdzielenie. Gdy będziemy w niebie, przyjdą ostatnie i najgorsze plagi.

3+3+3+1 plag

Rozdziały 5–11

1. Woda Nilu w krew
2. Żaby
3. Komary
4. Muchy
5. Zaraza bydła
6. Wrzody
7. Grad
8. Szarańcza
9. Ciemność
10. Śmierć pierworodnych

Copyright Ted Larson 2006

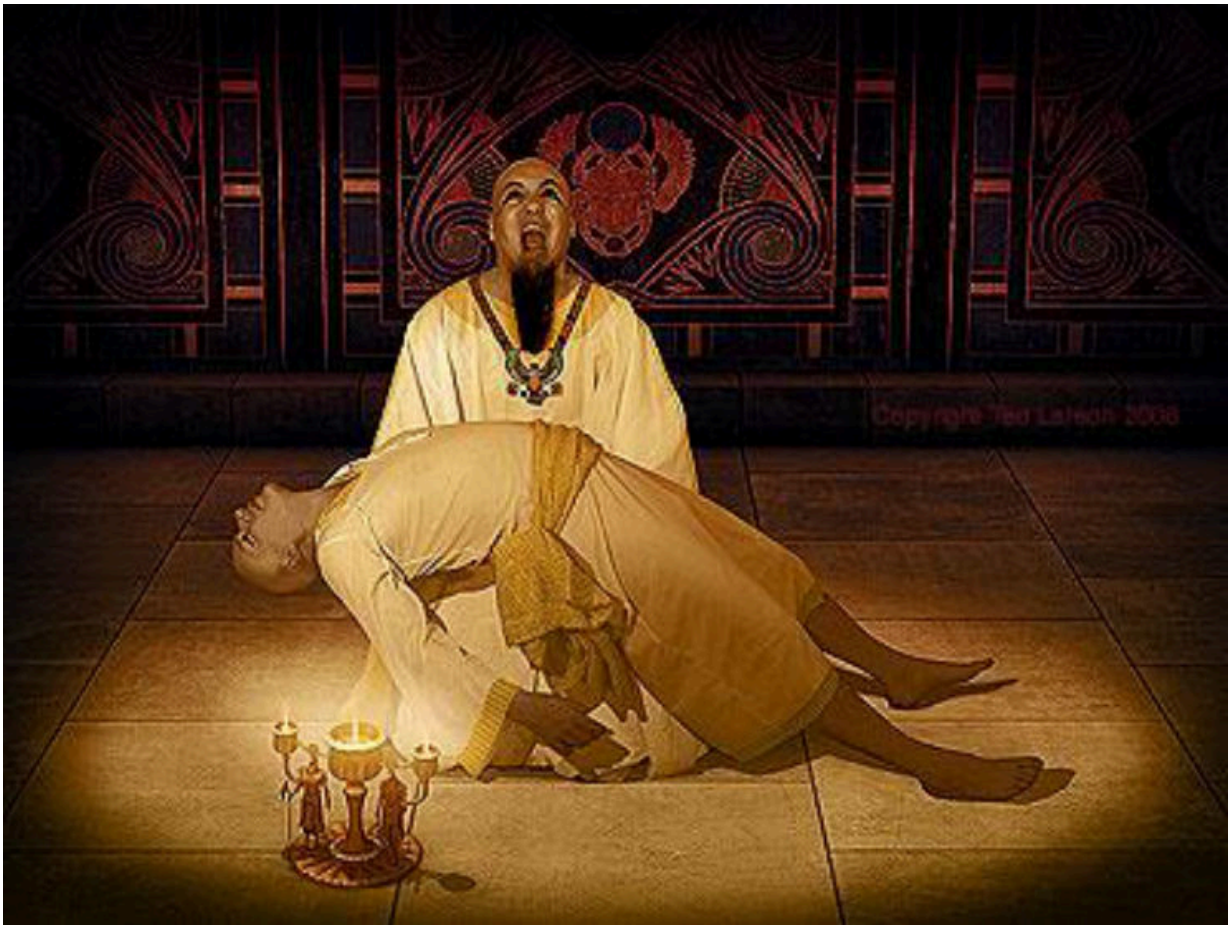
Copyright Ted Larson 2006

Pascha i wyjście

Rozdziały 12–15

Pascha to centralne wydarzenie ST

Baranek jest najbardziej znanym pierwowzorem Chrystusa: Bo i nasza Pascha, Chrystus, została złożona w ofierze! 1 Kor 5,7; 1 Piotr 1,19 i in.

W przyszłości także historia świata będzie wyznaczona przez Baranka i doprowadzona do swojego celu. (Objawienie)

Ostatnia plaga dotknęłaby też Izraela, gdyby Baranek i krew Baranka nie dokonały rozdzielenia!

Pascha Pańska

Rozdział 12

- Początek miesięcy
- Baranek bez skazy i bez wady
- 4 dni w domach pod strażą
- Krew na odrzwiach i nadprożu
- Cały upieczony, zjeść całego, z gorzkimi ziołami
- Gotowi do wymarszu
- Wieczna pamiątka
- Święto Przaśników
- Wyjście

Wyjście

Rozdziały 13–15

Prawo pierworodztwa

Słup obłoku i słup ognia

Dramatyczne ocalenie nad Morzem Czerwonym

Zagłada faraona

Pieśń odkupienia

Morze Czerwone i jego znaczenie

Odkupienie i wyzwolenie

> *Nie chcę bowiem, bracia, abyście nie wiedzieli, że nasi ojcowie wszyscy byli pod obłokiem i wszyscy przeszli przez morze,*
>
> *i wszyscy zostali ochrzczeni w Mojżesza w obłoku i w morzu, 1 Kor 10,2 (przekład z niemieckiej Biblii Elberfelder)*

Wielkie zbawienie Boże, opisane w Liście do Rzymian, jest kluczem do Paschy i Morza Czerwonego w duchowym sensie Pisma. Pascha to ochrona pod krwią, Morze Czerwone to wyzwolenie z mocy grzechu.

Początek wędrówki przez pustynię, pierwsze 3 miesiące

Rozdziały 15,22–18

Pierwsze lekcje na pustyni

- Mara i Elim
- Manna: chleb z nieba
- Woda ze skały
- Walka z Amalekiem
- Jetro i jego rada
- (Czas bez Prawa)

Slajd 25

(Mapa: tradycyjna trasa wyjścia z delty Nilu przez Półwysep Synaj do góry Synaj i dalej do Kanaanu; opisy po angielsku.)

2 kolejne alternatywne trasy

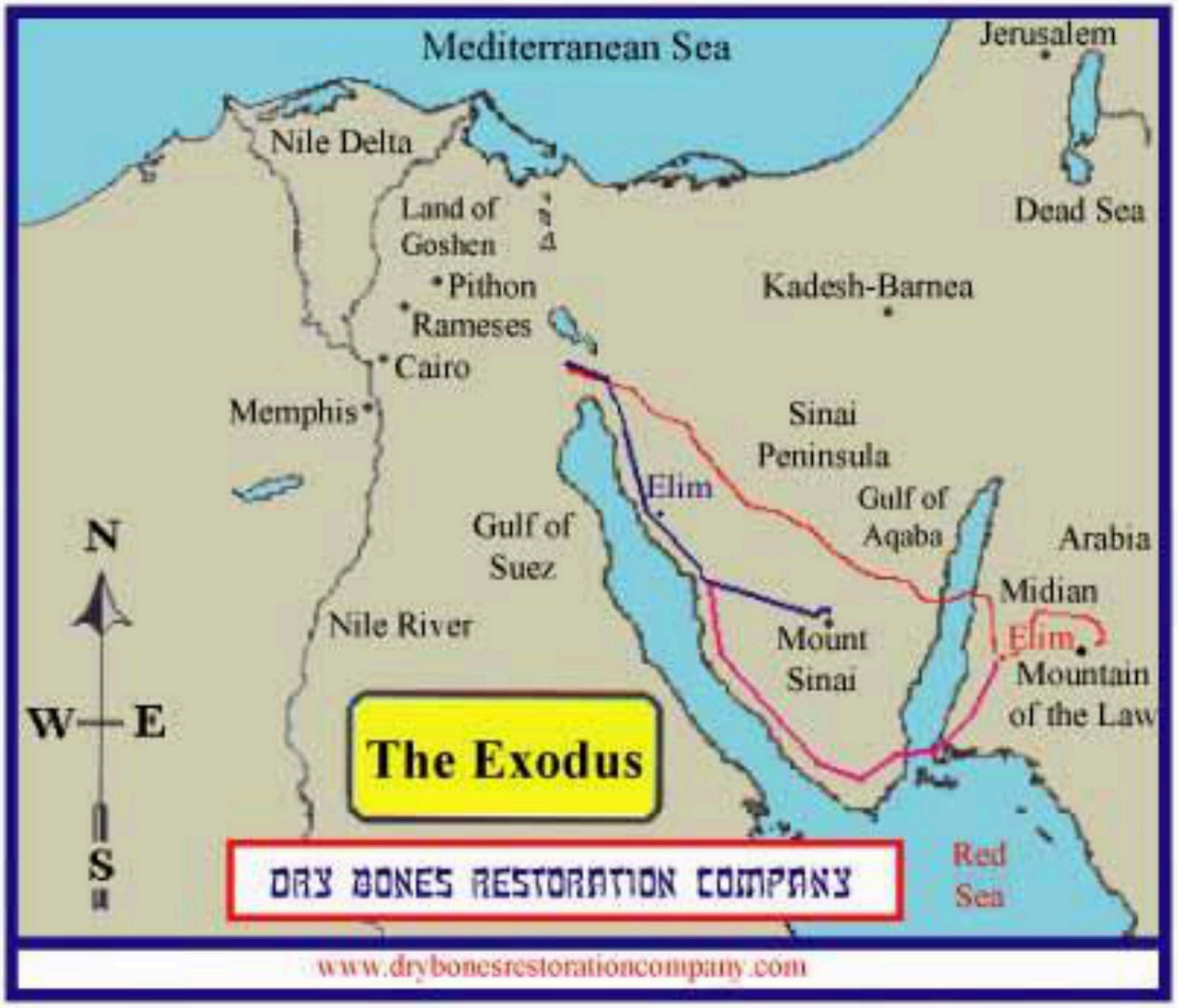

(Mapa: dwie kolejne możliwe trasy wyjścia z Ramzesu przez Półwysep Synaj albo do Midianu; opisy po angielsku.)

Przymierze i Prawo

Rozdziały 19–24; 32–34

Mojżesz wstąpił (na Synaj), aby spotkać się z Bogiem. .....

'Widzieliście, co uczyniłem Egipcjanom. Przeżyliście to, że niosłem was jakby na skrzydłach orlich i przyprowadziłem was aż tutaj, **do siebie**.

Jeśli więc będziecie mnie słuchać i przestrzegać mojego przymierza, to będziecie spośród wszystkich narodów moją osobistą własnością. Bo do mnie należy cała ziemia. Będziecie mi **królestwem kapłanów, ludem świętym**!'!”

Cały lud był zgodny: „Uczynimy wszystko, co powiedział Jahwe!” 2 Mojż 19,4-8

Góra Synaj i stare przymierze

Hagar bowiem to góra Synaj w Arabii, a odpowiada obecnej Jerozolimie, bo jest w niewoli ze swoimi dziećmi; Gal 4,25

Nie przystąpiliście bowiem do [góry], której można było dotknąć, i do płonącego ognia, i do mroku, i do ciemności, i do burzy, ... Hebr 12,18

Góra Syjon i nowe przymierze

lecz przystąpiliście do góry Syjon i do miasta Boga żywego, do Jeruzalem niebieskiego, i do miriad aniołów, ... Hebr 12,22

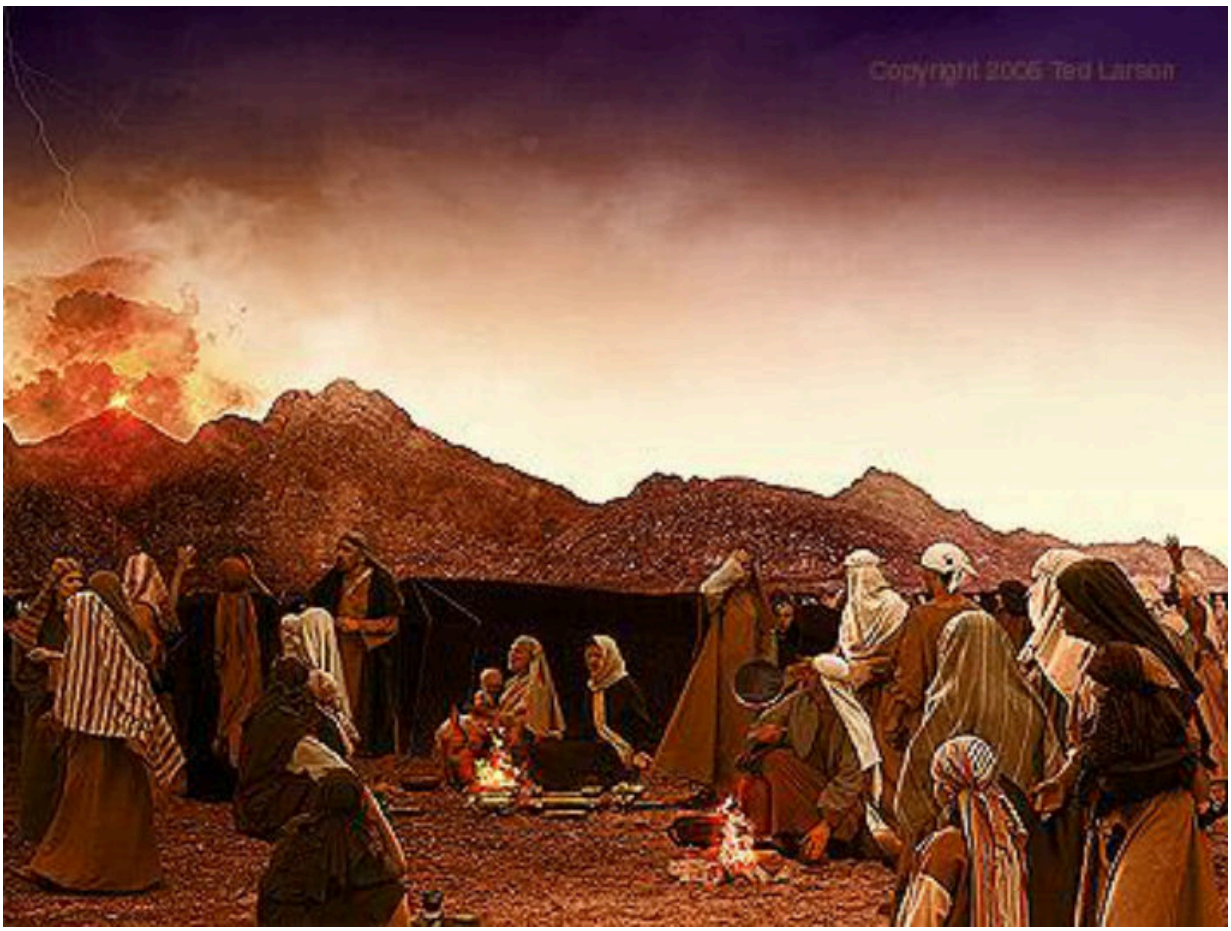

Przykazania – Dekalog: 10 słów

10 przykazań stanowi serce wszystkich przykazań dla Izraela.

„I oznajmił wam swoje przymierze, które nakazał wam wypełniać, dziesięć słów; i napisał je na dwóch kamiennych tablicach”. 5 Mojż 4,13

W Prawie Mojżeszowym jest dokładnie 613 przykazań moralnych, prawnych, cywilnych, obrzędowych i innych

Objawienie Boga

Bóg objawia się Mojżeszowi imieniem „JHWH”

Bóg objawia się przez „Anioła Pańskiego”

Bóg objawia się w szczególnych zjawiskach przyrody:

- Płonący krzew
- Słup obłoku
- Słup ognia
- W płonącej górze, w burzy, przy dźwięku trąby

Mojżesz ogląda chwałę Boga od tyłu

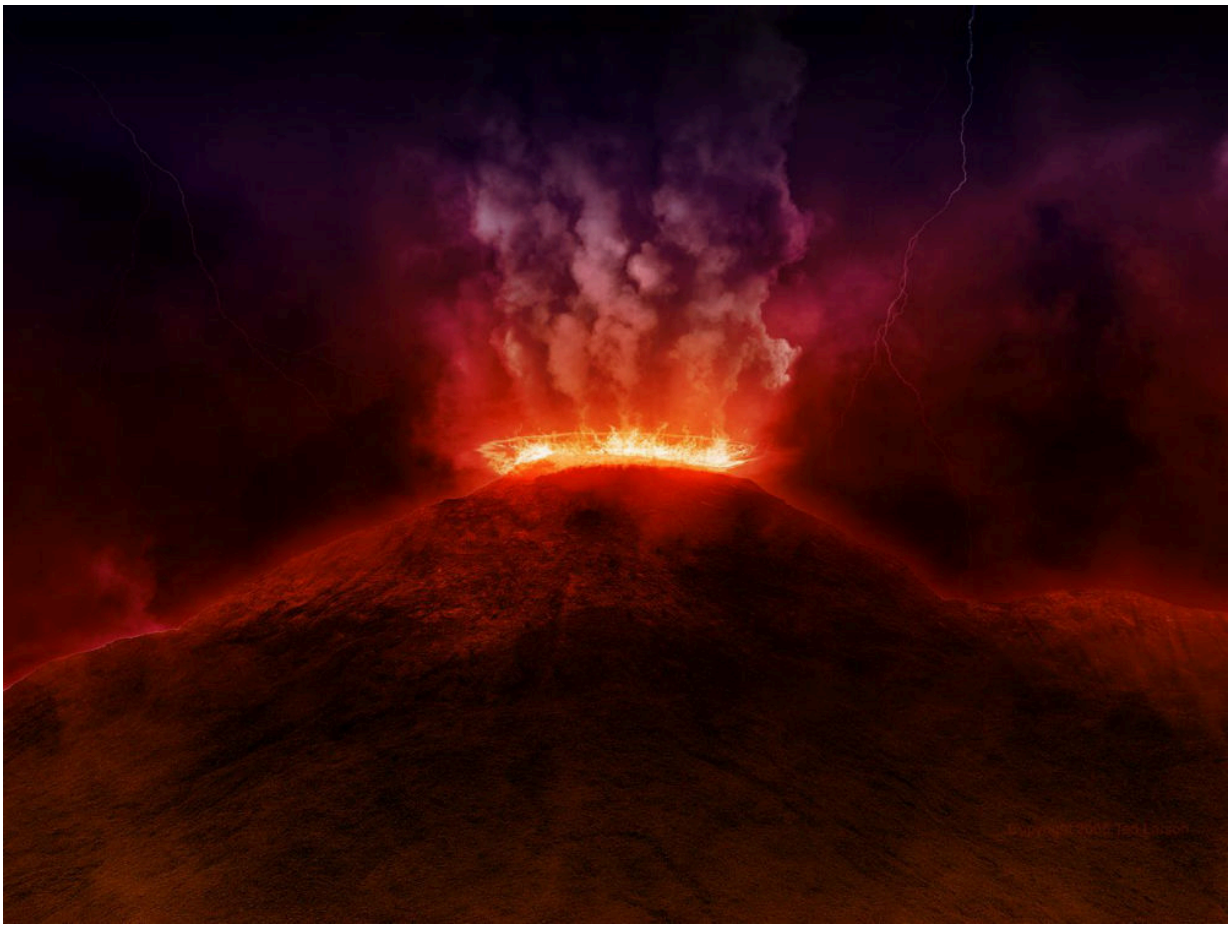

Zawarcie przymierza, złamanie przymierza, odnowienie przymierza

Mojżesz pośrednik i orędownik na górze

W obozie: bałwochwalstwo wokół złotego cielca

Ps 106,23 I postanowił ich wytracić, gdyby Mojżesz, Jego wybrany, nie stanął przed Nim w wyłomie, aby odwrócić Jego gniew od zniszczenia.

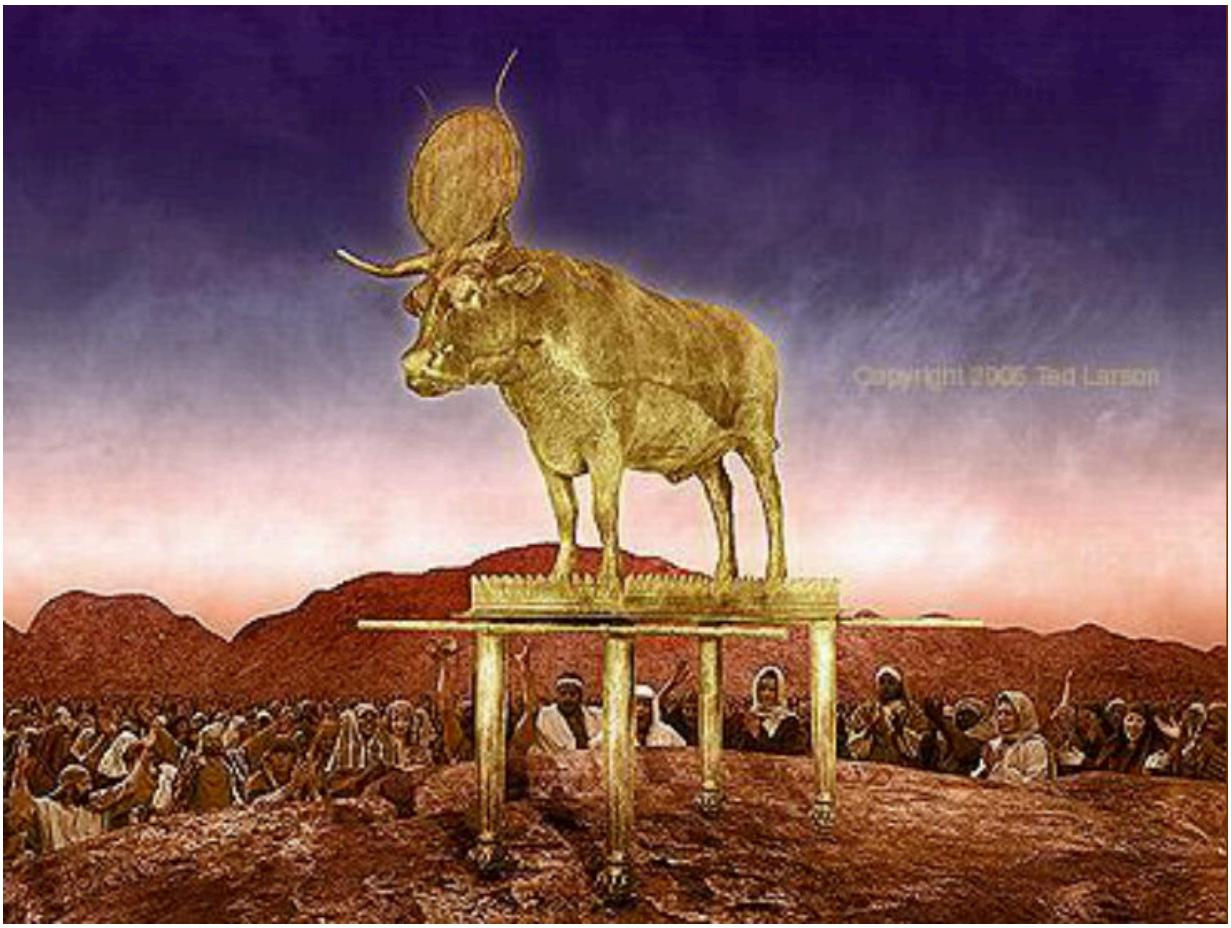
Copyright 2006 Ted Larson

„Mobilna” świątynia

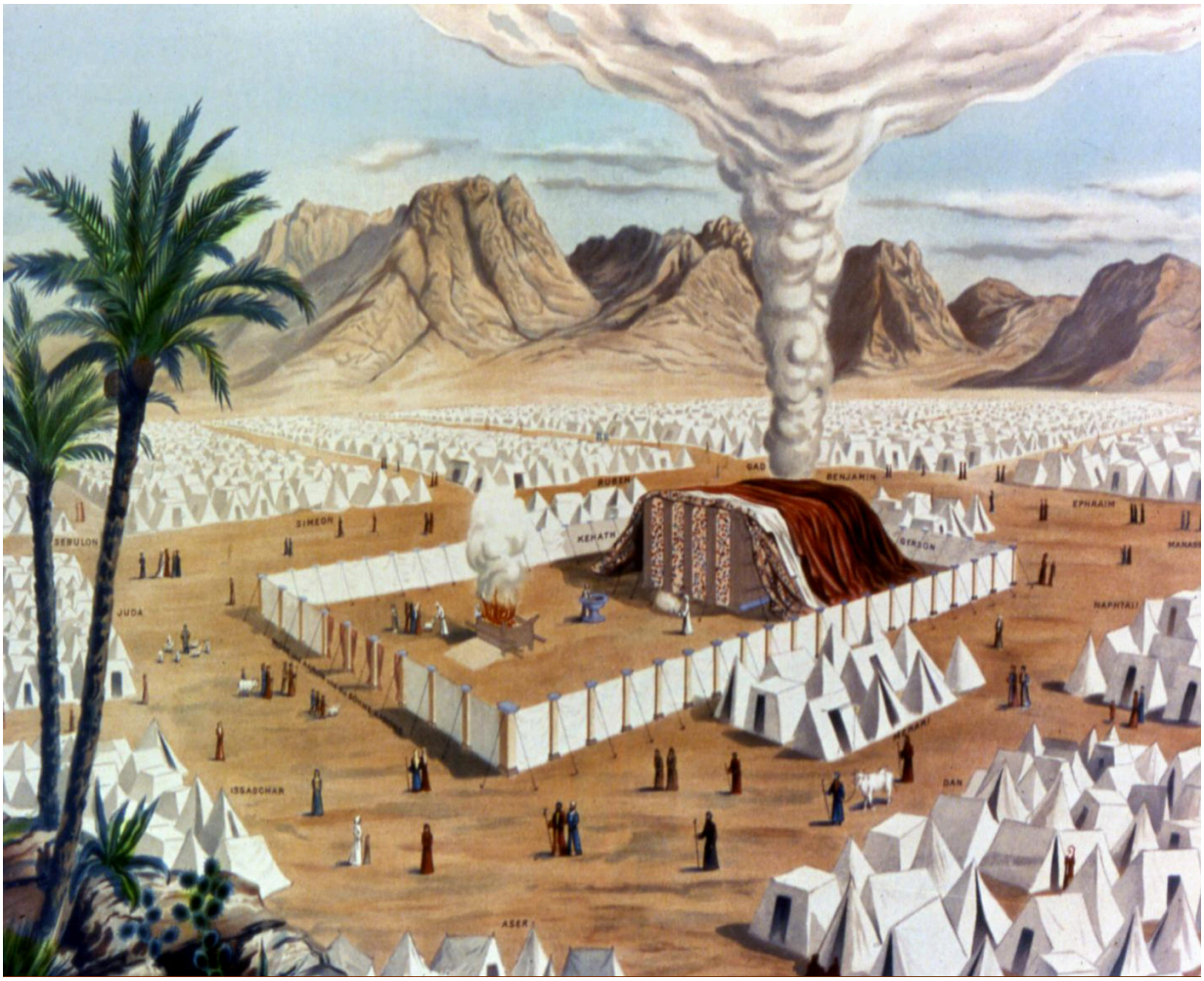

„Niech mi zbudują przybytek, bo chcę mieszkać pośród nich. Pokazałem ci wzór tego mieszkania razem z jego sprzętami. Według niego macie je zbudować.” 2 Mojż 25,8+9

Niech mi uczynią przybytek, abym MIESZKAŁ pośród nich.

2 Mojż 25,8

Główne części:

- Ogrodzenie dziedzińca
- Wejście
- Dziedziniec
- Ołtarz całopalenia
- Umywalnia
- Namiot Zgromadzenia

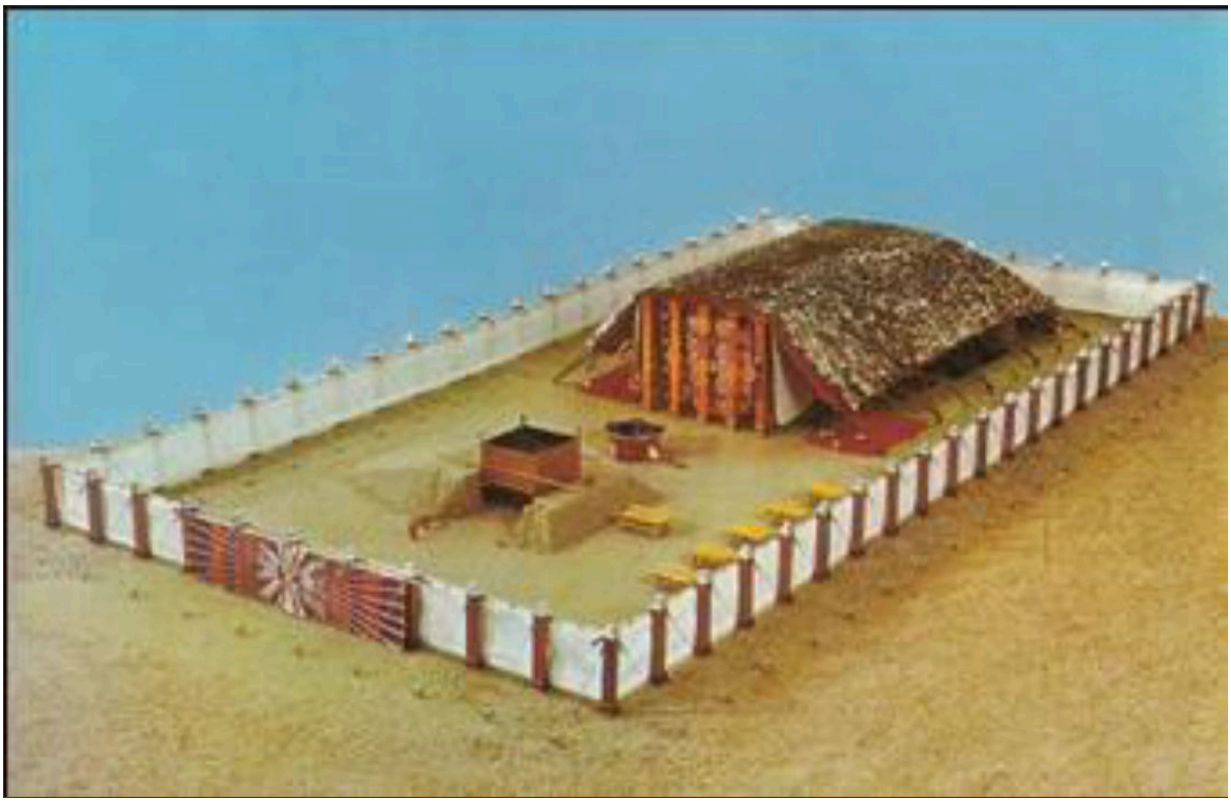

Widok z góry: Namiot Zgromadzenia

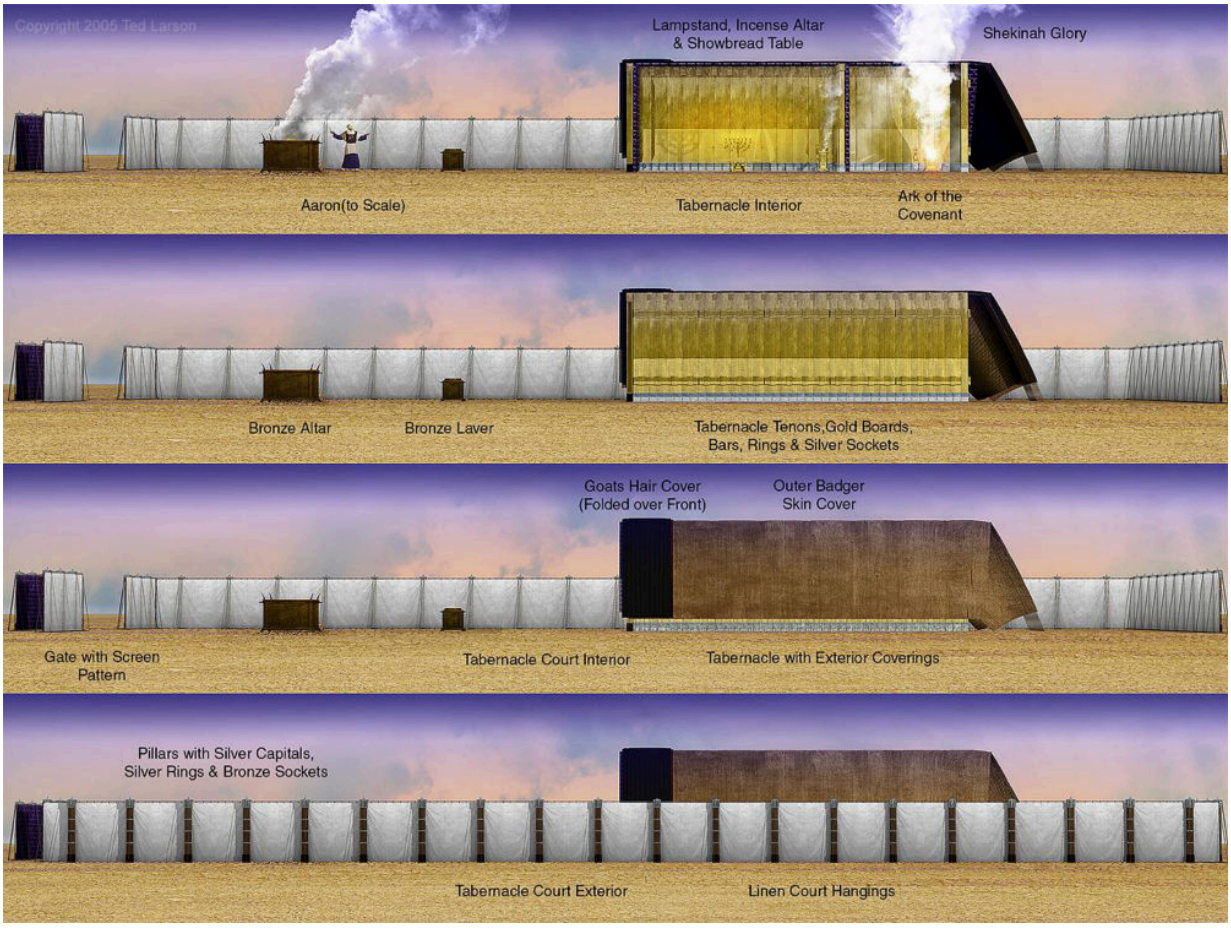

(Obraz: Przybytek w czterech widokach, od sprzętów wewnętrznych do zewnętrznych pokryć i ogrodzenia dziedzińca; opisy po angielsku.)

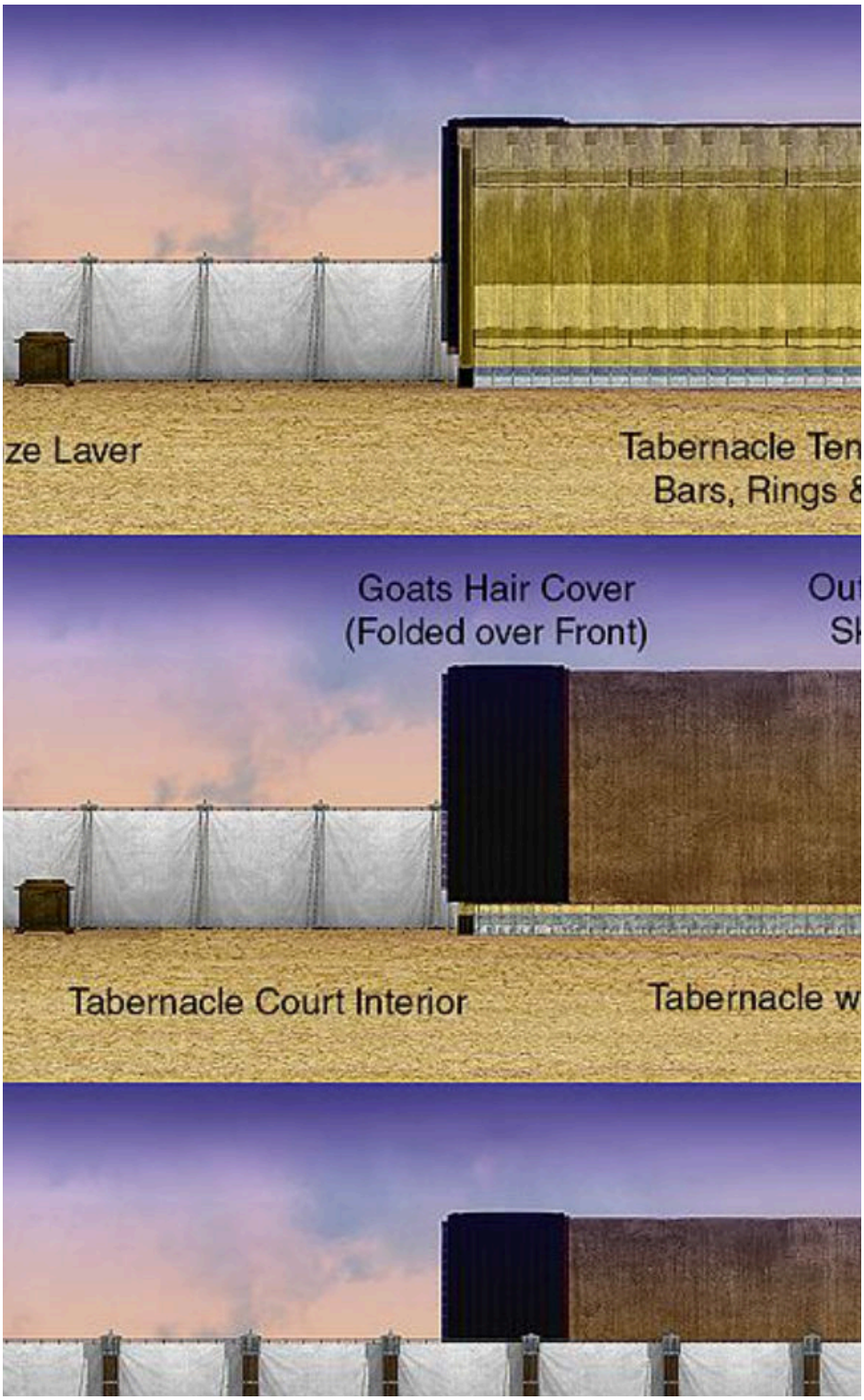

Symbolika Przybytku

Przybytek wskazuje na *Chrystusa*.

„A Słowo stało się ciałem i «rozbiło namiot» wśród nas!” Jan 1,14

Przybytek mówi o Kościele. Przybytek był mieszkaniem Boga w ST, Kościół jest mieszkaniem Boga w Duchu w NT (Ef 2,22). Zgromadzenie zostaje nazwane „przybytkiem Boga” w nowym stworzeniu. (Obj 21,3).

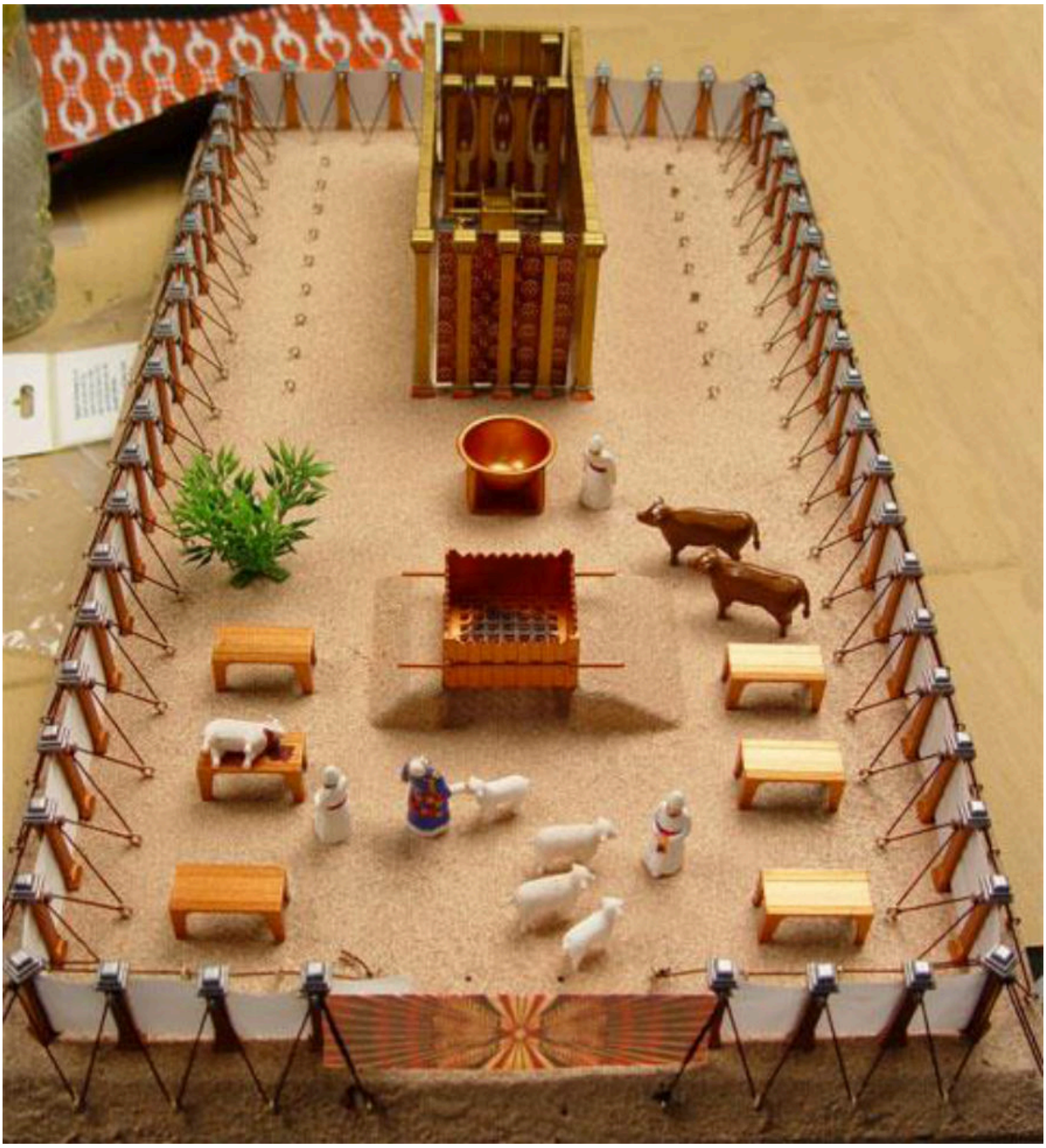

Symbolika Przybytku

Przybytek mówi o *niebie*.

Nie o niebie z chmurami (to jest pierwsze niebo) ani o niebie z gwiazdami (to jest drugie niebo), lecz o trzecim niebie (2 Kor 12,2) – miejscu zamieszkania Boga. Hebr 9,23-24

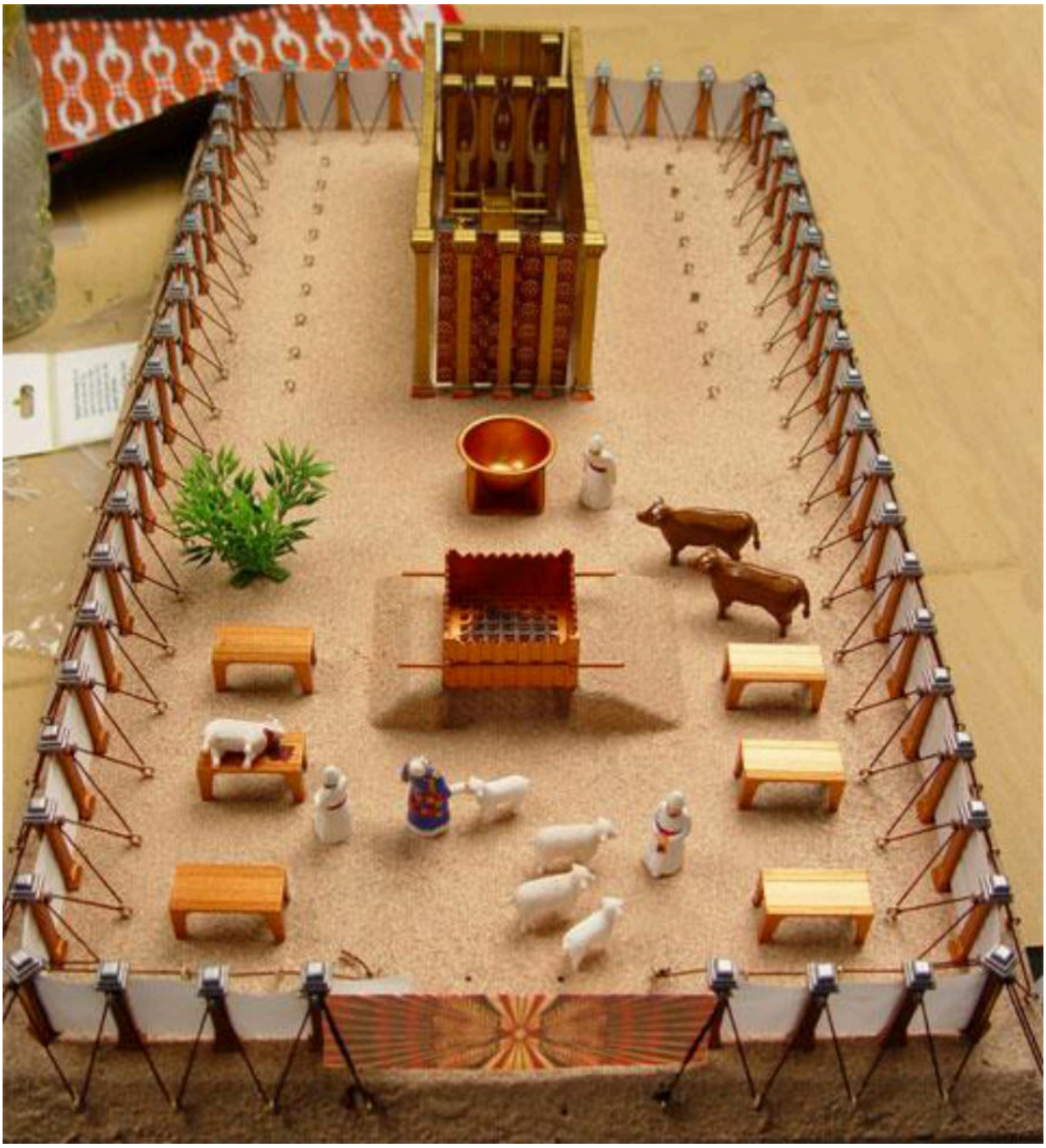

Skrzynia Przymierza

Tron Boga pośrodku ludu

... i Skrzynię Przymierza, zewsząd pokrytą złotem, w której był złoty dzban zawierający mannę, i laska Aarona, która zakwitła, i tablice przymierza; Hebr 9,4

Copyright 2005 Ted Larson

Stół chlebów pokładnych

I weźmiesz najczystszej mąki i upieczesz z niej dwanaście placków: z dwóch dziesiątych części efy ma być jeden placek.

I ułożysz je w dwie warstwy {Albo: rzędy}, po sześć w jednej warstwie, na czystym stole przed Panem.

I na każdej warstwie położysz czystego kadzidła, i będzie ono przy chlebie na pamiątkę, ofiarą ogniową dla Pana.

Stół chlebów pokładnych

W każdy dzień sabatu ma je stale układać przed Panem: wieczne przymierze ze strony synów Izraela. I będzie to należało do Aarona i jego synów, i będą to jeść w miejscu świętym; bo jako rzecz najświętsza z ofiar ogniowych Pana będzie to należało do NIEGO: wieczna ustawa. 3 Mojż 24,5-9

Chrystus ukoronowany na tronie Boga jest naszym pokarmem.

Chleby są obrazem Kościoła, złożonego z Żydów i pogan.

Siedmioramienny świecznik ze złota

Źródło światła w świątyni: Chrystus.

Wykuty, z jednej bryły złota.

Światłość świata (Jan 8,12)

Ducha Świętego (Ef 1,17-18)

Wierzących (Ef 5,8-10)

Złoty ołtarz kadzenia

Miejsce oddawania czci – miła woń Chrystusa

Dwa razy dziennie święte kadzidło

Chrystus, nasz arcykapłan, prowadzi nasze oddawanie czci.

Wierzący jako czciciele

Hebr 13,15

Obj 5,8

Ołtarz całopalenia

Krzyż Golgoty!

Nie możecie pić kielicha Pańskiego i kielicha demonów; nie możecie uczestniczyć w **stole Pańskim** i w stole demonów. 1 Kor 10,21

Mamy **ołtarz**, z którego nie mają prawa jeść ci, którzy służą przybytkowi. Hebr 13,10

Miedziana umywalnia

Mając więc, bracia, swobodę wejścia do świątyni przez krew Jezusa, nową i żywą drogą, którą On nam otworzył przez zasłonę, to jest przez swoje ciało, i mając wielkiego kapłana nad domem Bożym, przystępujmy ze szczerym sercem, w pełnej pewności wiary, z sercami pokropionymi i tak oczyszczonymi od złego sumienia i z ciałem **obmytym czystą wodą**. Hebr 10,19-22

Kapłani: Aaron i jego synowie

Rozdz. 28 + 29

Ich szaty

Ich poświęcenie

Codzienna ofiara całopalna

לוי
שמעון
ראובן
יהודה
יוסף
שמלי

Wzniesienie Przybytku

Ukazanie się chwały Bożej

Pierwszy etap zostaje osiągnięty rok po wyjściu.

Kościół NT

Wieczność

Przyprowadzeni do Boga!

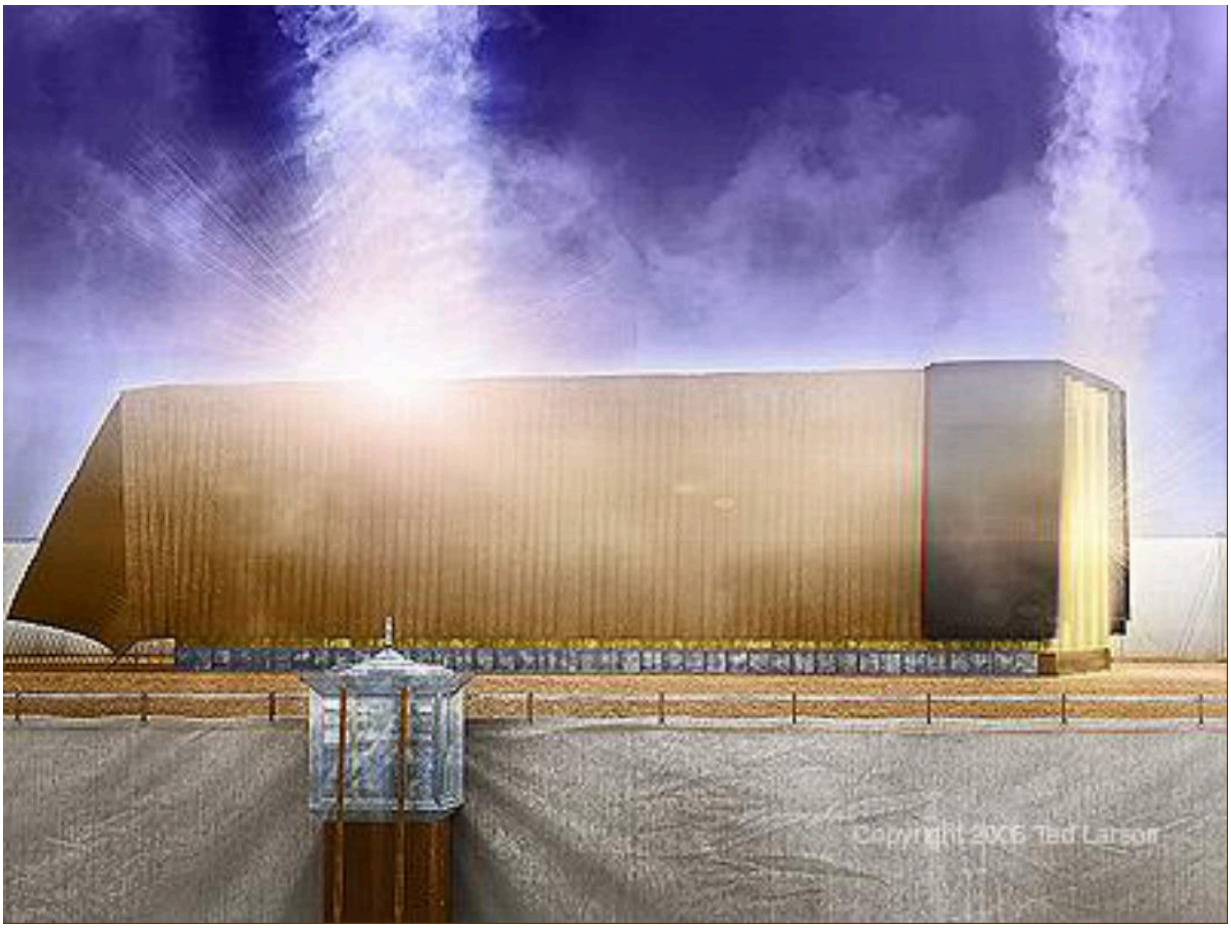
Copyright 2006 Tad Larson